
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Borysova O, Petrushevskiy Ie. Handball organization and management in France. Theory and Methods of Physical education and sports. 2019; 1: 3–8
DOI:10.32652/ tmfvs.2019.1.3–8

Борисова О, Петрушевський Є. Організація й управління гандболом у Франції. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019; 1: 3–8
DOI:10.32652/ tmfvs.2019.1.3–8

ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ ГАНДБОЛОМ У ФРАНЦІЇ

Ольга Борисова, Євген Петрушевський

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. На сьогодні гандбол в Україні знаходиться під інтенсивним впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, що багато в чому обумовлено складним економічним становищем в країні, відсутністю відповідного нормативного та правового регулювання діяльності спортивних федерацій. Особливо це торкнулося спортивних ігор, коли на зміну жорсткій радянській системі управління спортом прийшов процес хаотичного розвитку, нерегульованої взаємодії між державою та суб'єктами у сфері фізичної культури і спорту. Вивчення міжнародного досвіду провідних країн світу сприятиме визначенню оптимальних шляхів комплексного вирішення зазначеної проблеми. Мета. Вивчення системи організації та управління гандболом у Франції. Методи. Аналіз наукової літератури і нормативно-правових документів. Результати. Однією із провідних країн світу у гандболі є Франція, про що свідчать результати виступів національних збірних команд. Система організації та управління гандболом у Франції є трірівневою, що базується на принципах масовості, взаємодії громадських та державних організацій з активною участю держави у регулюванні та фінансуванні програм підготовки спортсменів на різних етапах. Важливою складовою є формування центрів підготовки, що створює не лише оптимальні умови для поєднання навчання та заняття спортом, а й формує оптимальну атмосферу конкуренції, удосконалення спортсменів, підвищення кваліфікації та набуття досвіду тренерського складу. Тісна співпраця Федерації, Міністерства спорту, Національного інституту спорту і фізичного виховання Франції сприяє проведенню наукових досліджень, розробці та впровадженню програм підготовки спортсменів вищої категорії з урахуванням отриманих даних. Стрімке зростання результатів за останні 10 років на міжнародному рівні збірних команд країни обумовило не лише ріст популярності виду спорту, а й кризову ситуацію, а саме – перевантаження інфраструктури, проблеми із фінансовим становищем клубів, скорочення державних субсидій.

Ключові слова: гандбол, система організації та управління, спортивна підготовка.

Olha Borysova, Ievhen Petrushevskiy

HANDBALL ORGANIZATION AND MANAGEMENT IN FRANCE

Abstract. Today, handball in Ukraine is under the intense influence of external and internal factors, which is largely due to the difficult economic situation in the country, the lack of appropriate normative and legal regulation of sports federations activities. That is particularly true of sports games, where the process of chaotic development, uncontrolled interaction between the state and subjects in the field of physical culture and sport came in place of the rigid Soviet control system of sports management. Studying the international experience of the world leading countries will help to determine the optimum ways to solve this issue in a comprehensive manner. Objective. Study of handball organization and management in France. Methods. Analysis of scientific literature and regulatory documents. Results. France is one of the world leading handball countries, as evidenced by the results of the national teams. There is a three-level system of handball organization and management in France that is based on the principles of large-scale involvement, the interaction of public and state organizations with active participation of the state in the regulation and funding of training programs for athletes at various stages. An important component is the formation of training centers, which creates not only optimal conditions for combining education and sports engagement, but also forms the optimal atmosphere of competition, refinement of athletes, professional development and acquisition of the experience of coaching staff. Close cooperation between the Federation, the Ministry of Sports, the National Institute of Sport and Physical Education of France promotes research, development and implementation of programs for training of athletes of the highest category, taking into account the data obtained. The rapid growth of the results of the national teams during the last decade at the international level caused not only the growth of the popularity of sports event, but also the crisis situation, namely, the overload of infrastructure, issues with the financial situation of clubs, reduction of state subsidies.

Keywords: handball, organization and management system, sports preparation.

Вступ. На сьогодні гандбол в Україні перебуває під інтенсивним впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, що багато в чому обумовлено складним економічним становищем в країні, відсутністю відповідного нормативного та правового регулювання діяльності спортивних федерацій. Особливо це торкнулося спортивних ігор, коли на зміну жорсткій радянській системі управління спортом прийшов процес хаотичного розвитку, нерегульованої взаємодії між державою та суб'єктами у сфері фізичної культури і спорту. Кризова ситуація посилюється невідповідністю законодавчої бази України міжнародній практиці діяльності спортивних організацій, низьким рівнем забезпечення дитячо-юнацького та резервного спорту, неprestижністю професій у сфері фізичної культури і спорту і недостатнім матеріальним заохоченням працівників, відсутністю механізму інвестування у розвиток і популяризацію масового спорту. Вивчення міжнародного досвіду провідних країн світу сприятиме визначенню оптимальних шляхів комплексного вирішення зазначеної проблеми [1–6]. Роботу виконано згідно з планом науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. за темою 2.20 «Удосконалення змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у спортивних іграх» (номер держреєстрації 0116U001627).

Мета дослідження – аналіз системи організації та управління гандболом у Франції.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури і нормативно-правових документів, порівняння й аналогія.

Результати дослідження та їх обговорення. Гандбол – пріоритетний вид спорту у Франції, а здобутки спортсменів на міжнародній арені свідчать про ефективність організації спорту вищих досягнень у країні. Основною відмінністю французької моделі розвитку спорту вищих досягнень від систем інших європейських країн є жорстке державне регулювання розвитку спорту [7, 8]. Керівництво здійснює Міністерство спорту, яке фінансує 80 спортивних федерацій, бюджет яких становить 227 млн євро. Половина витрат іде на заробітну плату 1700 фахівців, які працюють у федераціях і є держслужбовцями, що становить близько 23 % загальної чисельності співробітників Міністерства спорту. Ці фахівці виступають як технічні радники федерацій та підзвітні як міністерству, так і федераціям, причому саме останні визначають бонуси і виплати персоналу. Державні службовці беруть участь у формуванні та реалізації політики, відборі і тренуванні елітних спортсменів, а також підготовці технічних експертів федерацій. Друга частина державного фінансування набуває форми прямих субсидій федераціям і клубам, а також місцевим органам влади для будівництва спортивних об'єктів.

Загальні витрати на спорт у Франції щорічно становлять 24,6 млрд євро, або 1,7 % валово-

го внутрішнього продукту. Понад 10 млрд євро загальної суми виділяються державними інституціями на рівні громад.

Французький уряд на законодавчому рівні прийняв радикальні дії до розвитку спорту вищих досягнень, а саме: реформація законодавства, прийняття нормативних документів та виділення фінансування для будівництва і оснащення спортивних споруд, надання допомоги федераціям з видів спорту, розвитку шкільного, університетського, клубного спорту [9–10]. Для оптимізації підготовки французьких спортсменів уряд країни у 1984 р. створив Національний комітет елітного спорту, до складу якого увійшли представники державних установ, а також видатні фахівці, які працюють у різних галузях спортивного руху. Комітет вирішує такі завдання:

- формує склад елітної групи спортсменів на олімпійське чотириріччя;
- визначає стратегію та здійснює координацію діяльності державних і громадських організацій, пов'язаних з підготовкою спортсменів елітної групи;
- визначає пріоритетні змагання, стратегію змагальної і тренувальної діяльності, усуває суперечності між раціональною підготовкою і змагальною діяльністю;
- формує політику відбору перспективних молодих спортсменів, матеріально-технічного і фінансового забезпечення їх підготовки.

Національному комітету елітного спорту (НКЕС) підпорядковані регіональні комісії, які реалізують національну політику в спорті вищих досягнень. НКЕС та регіональні комісії визначають якість роботи державних і громадських структур у підготовці спортсменів до Олімпійських ігор та інших міжнародних змагань.

Міністерство спорту та досвідчені експерти спільно розробили програму розвитку елітного спорту у Франції під гаслом «Перетворити срібло на золото 2024», у якій визначили шість ключових напрямів: критерії розвитку елітного спорту; шляхи оптимізації спортивного удосконалення та підготовки спортсменів до Олімпійських та Паралімпійських ігор; зв'язок резервного спорту зі спортом вищих досягнень; управління та роль територіальних організацій в елітному спорті; соціальна адаптація спортсменів. Результатом роботи стало прийняття дев'яти державних принципів, реалізація яких розпочалася у 2017 р. в рамках проекту «Спадщина 2024»:

- створення комісії елітного спорту на рівні міністерства;
- науково-технічне забезпечення підготовки спортсменів за участю Національного інституту спорту та фізичного виховання, навчальних центрів, мобільних лабораторій, призначення експертів з інновацій у структурі національних спортивних федерацій;
- зміцнення кадрового забезпечення шляхом створення школи спортивних адміністраторів і

технічних директорів системи управління національними спортивними федераціями;

- надання 1 млн євро національним спортивним федераціям для спортивного відбору спортсменів серед представників різних громадських груп (осіб з інвалідністю, учнів, які самостійно займаються спортом);

- створення мережі референтів, відповідальних за моніторинг соціально-професійного розвитку спортсменів з охопленням усіх навчально-спортивних центрів;

- набуття та вивчення передового практичного досвіду з підготовки спортсменів;

- залучення комерційних структур для підтримки кращих спортсменів шляхом створення благодійних фондів пожертвувань відповідно до законодавства;

- спільна робота з закладами вищої освіти з удосконалення умов для об'єднання тренувального процесу і здобуття освіти спортсменами;

- виділення державними і місцевими органами влади додаткових ресурсів для реалізації проєктів національних спортивних федерацій і удосконалення роботи регіональних органів управління елітним спортом.

Зазначені рішення сприяли залученню до планомірної багаторічної підготовки до Олімпійських ігор великої кількості спортсменів, розширенню контингенту та формуванню ефективної команди, здатної досягти високих результатів на Іграх як в окремих видах спорту, так і у командному заліку [7].

Слід зазначити, що французький спорт базується на реалізації принципу масовості, про що красномовно свідчать такі цифри: фізкультурою і спортом в країні займаються 36 млн осіб, з них близько 15 млн є ліцензованими членами 175 тис. спортивних клубів (в тому числі 550 тис. ліцензованих гандболістів), крім того, 350 тис. робочих місць у Франції мають відношення до розвитку спорту, з них понад 200 тис. (державний і приватний сектори) безпосередньо пов'язані зі спортом [8–10].

Відповідно до об'єктивних показників можливостей спортсменів досягти високих результатів на міжнародному рівні їх поділяють на чотири групи, списки яких затверджує Міністерство, а саме: елітні спортсмени (приблизно 700–800 осіб), спортсмени високої кваліфікації (2600–2700), юніори (3400–3500) і перспективні спортсмени 12–14 років (приблизно 8500 осіб). Списки елітних спортсменів оновлюються раз на два роки, інші – щорічно.

Національна федерація гандболу Франції також складає свої списки: претенденти на потрапляння до елітного списку (резерв) – входять гандболісти, які тимчасово вибули зі списків Міністерства (наприклад, через травму) або завершують кар'єру і займаються працевлаштуванням; «спортивні надії» – входять усі діти, які займа-

ються гандболом. Таким чином, гандбол спирається на систему масового дитячого спорту, що функціонує за місцем проживання та у загальноосвітніх школах.

Федерація гандболу Франції реалізує дві програми підготовки спортсменів – вищої спортивної майстерності та спортивного удосконалення, узгоджені між собою, а також з іншими національними та територіальними програмами. Основними складовими програм є:

- аналіз підготовки в олімпійському циклі, зокрема: кількісний аналіз результатів на Іграх Олімпіад, якісний аналіз реалізації стратегії підготовки з визначенням сильних і слабких сторін, рівня конкурентоспроможності французьких гандболістів та можливостей її підвищення;

- мета підготовки з наданням прогнозованих спортивних результатів у головних міжнародних змаганнях 2017–2024 рр.;

- стратегія підготовки на 2017–2024 рр. з визначенням етапів і критеріїв ефективності процесу вдосконалення гандболістів;

- списки гандболістів з визначенням етапів багаторічної підготовки без обмеження їх кількості;

- забезпечення спортсменів необхідними умовами і послугами різної спрямованості із зазначенням організацій, що їх надають;

- програма підготовки спортсменів з інвалідністю, забезпечення їх тренувального процесу і змагальної діяльності;

- стратегія і ресурсне забезпечення підготовки жінок із зазначенням специфікації їх участі у спортивній діяльності, перспективності, рівня конкуренції на міжнародній арені, шляхів залучення молодих гандболісток;

- пошук і підтримка талановитих дітей та молоді з моніторингом їх спортивного вдосконалення, соціального і професійного розвитку, взаємодії з батьками, викладачами, медичними працівниками;

- стратегія кадрового забезпечення та підвищення кваліфікації тренерів;

- фінансування із зазначенням джерел та термінів надходження грошових коштів;

- контроль за виконанням програми і прогресу виступу національної команди на міжнародних змаганнях.

Для підготовки гандболістів різного віку та кваліфікації у Франції створено спеціалізовані центри, а сама система підготовки трирівнева. *Перший рівень*, призначений для підготовки юних спортсменів у 370 центрах, які розташовані у 26 регіонах, є державними та мають необхідну матеріально-технічну базу і фінансування. Наступність підготовки передбачає перехід спортсменів відповідно до віку і майстерності в центри вищого рівня зі збереженням можливості готуватися там, де починали спортивну кар'єру [9]. *Другий рівень* складається з центрів, розташованих у різних регіонах країни і призначених для підготовки спортсменів високої кваліфікації. У кожному з

Таблиця 1 – Результати виступів національної збірної команди Франції з гандболу

Змагання	Медалі			
	Золоті	Срібні	Бронзові	Всього
Чоловіки				
Ігри Олімпіад	2	1	1	4
Чемпіонат світу	6	1	4	11
Чемпіонат Європи	3	0	2	5
Всього	11	2	7	20
Жінки				
Ігри Олімпіад	–	1	–	1
Чемпіонат світу	2	3	–	5
Чемпіонат Європи	1	1	4	6
Всього	3	5	4	12

них створено умови для підготовки з одного або кількох видів спорту, а також поєднання навчання в школах чи університетах з заняттями спортом. *Третій рівень.* Основним місцем підготовки елітних спортсменів є Національний інститут спорту і фізичного виховання Франції, де створено необхідні умови для підготовки гандболістів, підвищення кваліфікації фахівців, впровадження наукових досліджень [10].

Починаючи з 1996 р, більше половини спортсменів Франції, які завоювали медалі на Іграх Олімпіад, є вихованцями цього центру: Афіни-2004 – 66 %; Пекін-2008 – 51 %; Лондон-2012 – 56 %; Ріо-де-Жанейро-2016 – 50 %. У головному спортивному закладі Франції навчається 700 спортсменів вищої кваліфікації за рекомендацією 28 спортивних федерацій. У штаті Інституту 300 співробітників, серед яких 80 лікарів, 50 викладачів, 20 наукових співробітників та 150 тренерів. Спільна робота ґрунтується на колективній відповідальності і чіткому розподілі функцій між Інститутом та національними спортивними федераціями, а саме: до обов'язків Інституту входять розробка планів та управління підготовкою, відновлення та харчування спортсменів, аналіз їх підготовки; федерація відповідає за організацію підготовки, відбір спортсменів, формування штату команд та призначення тренерів.

Успіхи національних збірних команд Франції протягом останнього десятиріччя сприяли значному збільшенню потоку юних спортсменів, які займаються гандболом (табл. 1).

Слід зазначити, що чоловічою збірною командою на відповідальних змаганнях було здобуто такі нагороди: Ігри Олімпіад: 2008 р., 2012 р. – золоті; 2016 р. – срібні; 1992 р. – бронзові; чемпіонат світу: 1995 р., 2001 р., 2009 р., 2011 р., 2015 р., 2017 р. – золоті; 1993 р. – срібні; 1997 р., 2003 р., 2005 р., 2019 р., – бронзові; чемпіонат Європи: 2006 р., 2010 р., 2014 р. – золоті; 2008 р., 2018 р. – бронзові.

Відповідно жіноча збірна команди Франції завоювала такі нагороди: Ігри Олімпіад: 2016 р. – срібні; чемпіонат світу: 2003 р., 2017 р. – золоті; 1999 р., 2009 р., 2011 р. – срібні; чемпіонат Європи: 2018 р. – золоті; 1993 р. – срібні; 2002 р., 2006 р., 2008 р., 20016 р. – бронзові.

Під управлінням Федерації гандболу Франції на сьогодні знаходяться близько 2400 клубів та 549 295 ліцензованих гандболістів (196 337 жінок, 352 958 чоловіків) (табл. 2).

Проте французький гандбол останнім часом зіткнувся із певними проблемами зростання кількості спортсменів (перш за все, показники наповнюваності груп), коли наявна інфраструктура, а також рівень фінансування не можуть повною мірою забезпечити стрімкий його розвиток, як і у минулі роки [10]. Недавнє дослідження, проведене Федерацією гандболу Франції та університетом Пуатьє, показує, що ситуація стає більш напруженою на місцевому рівні та в маленьких клубах. Після багатьох медалей, які завоювали збірні команди країни протягом останніх 10 років, гандбол сьогодні стикається з реальною кризою динаміки зростання кількості спортсменів. Гандбол у Франції став шостим національним видом спорту. Кількість гандболістів, зареєстрованих Федерацією гандболу Франції, зросла на 52 % і становить

Таблиця 2 – Динаміка кількості ліцензованих гандболістів у спортивних клубах Франції у період 1997–2017 рр.

Рік	Кількість ліцензованих гандболістів		
	Чоловіки	Жінки	Всього
1997	149 417	72 464	221 881
1998	148 388	77 003	225 391
1999	164 925	92 037	256 962
2000	173 528	100 265	273 793
2001	190 095	110 450	300 545
2002	202 557	116 203	318 760
2003	202 399	116 582	318 981
2004	214 234	123 737	337 971
2005	230 630	133 799	364 429
2006	220 712	129 367	350 079
2007	231 519	128 212	359 731
2008	225 011	135 786	364 001
2009	251 366	141 394	392 761
2010	262 684	147 758	410 442
2011	279 530	162 402	441 942
2012	298 263	172 327	470 590
2013	322 594	178 057	500 651
2014	331 743	188 828	515 571
2015	328 912	184 292	513 194
2016	324 546	194 182	518 728
2017	352 958	196 337	549 295

майже 550 000, натомість кількість клубів (2400) не зростає або навіть зменшується. Крім того, у 29,4 % клубів вважають, що вони вже досягли своєї максимальної місткості ліцензіатів, а у 26,6 % – що вони заповнені на 90 %.

Ця тривожна ситуація пояснюється такими причинами, як перевантаження інфраструктури та фінансове становище. Представники 46,2 % клубів вважають, що фінансові труднощі спричинені скороченням державних субсидій. Для 18 % клубів основною проблемою є брак інфраструктури та обладнання. Криза є також результатом жорсткої конкуренції з іншими видами спорту і, перш за все, багатопрофільністю залів, тобто використання їх для баскетболу, волейболу, футзалу, гандболу.

Фахівці сподіваються, що поштовхом для розвитку гандболу в країні стане проведений у грудні 2018 р. у Франції чемпіонат Європи серед жіночих команд, який став для національної збірної команди надзвичайно успішним як зі спортивної складової, так і організації турніру. У зв'язку з цим очікується збільшення регіонального фінансування для створення нових клубів, число яких залишається незмінним майже 20 років.

Висновки:

1. Однією із провідних країн світу у гандболі є Франція, про що свідчать результати виступів національних збірних команд.

Система організації та управління гандболом у Франції є трирівневою, що базується на принципах масовості, взаємодії громадських та державних організації з активною участю держави у регулюванні та фінансуванні програм підготовки спортсменів на різних етапах. Важливою складовою є формування центрів підготовки, що створює не лише оптимальні умови для поєднання навчання та заняття спортом, а й формує оптимальну атмосферу конкуренції, удосконалення спортсменів, підвищення кваліфікації та набуття досвіту тренерського складу. Тісна співпраця Федерації, Міністерства спорту, Національного інституту спорту і фізичного виховання Франції сприяє проведенню наукових досліджень, розробці та впровадженню програм підготовки спортсменів вищої категорії з урахуванням отриманих даних.

2. Стрімке зростання результатів за останні 10 років на міжнародному рівні збірних команд країни обумовило не лише ріст популярності виду спорту, а й кризову ситуацію, а саме: перевантаження інфраструктури, проблеми із фінансовим становищем клубів, скорочення державних субсидій.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Бубка СН, Платонов ВН. Менеджмент подготовки спортсменов к Олимпийским играм. Киев: Олимпийская литература; 2017. 480 с.
2. Борисова ОВ. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине. Киев: Центр учеб. лит.; 2011. 308 с.
3. Гасюк ІЛ. Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні [автореферат]. Київ: 2013. 39 с.
4. Имас ЕВ, Борисова ОВ. Профессиональный теннис: проблемы и перспективы развития. Киев: Центр учеб. лит.; 2016. 317 с.
5. Костенко МП. Законодавче та нормативно-правове забезпечення розвитку спорту вищих досягнень в Україні. В: Акт. пробл. фіз. культури і спорту: зб. наук.пр. Київ: Наук. світ; 2003: 12–17.
6. Кузьменко ОО. Реалізація державної програми у сфері фізичної культури і спорту. Наук. вісн. молодих вчених. 2010; 1(1): 225–229.
7. Мальцева ТМ. Current state of material and technical support of the physical culture and sports industry in Ukraine and its prospects for change. Health, sport, rehabilitation. 2017; 3(2): 44–49.
8. Inh.fr. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.inh.fr>
9. Handnews. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: handnews.fr, site d'information sur le handball
10. «Nombre de clubs et de licenciés en handball depuis 1941» sur Site officiel de la FFHB (consulté le 23 décembre 2017) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sports.gouv.fr>

Literature

1. Bubka SN, Platonov VN. Management of athletes' preparation for the Olympic games. Kiev: Olimpiyskaya literatura; 2017. 480 p.
2. Borisova OV. Modern professional sport and ways of its development in Ukraine. Kiev: Tsentr uchebnoy literature; 2011. 308 p.
3. Hasiuk IL. Mechanisms of state managing physical culture and sport in Ukraine [author's abstract] Kyiv: 2013. 39 p.
4. Imas IV, Borysova OV. Professional tennis: issues and prospects of development. Kiev: Tsentr uchebnoy literature; 2016. 317 p.

5. *Kostenko MP*. Legal and regulatory provision of elite sport development in Ukraine. In: Aktualni problem fizkultury i sportu: zbirnyk naukovykh prats. Kyiv: Naukovi svit; 2003: 12–17.
6. *Kuzmenko OO*. Realization of state program in physical culture and sport sphere. Naukovi visnyk molodykh vchenykh. 2010; 1(1): 225–229.
7. *Maltseva TM*. Current state of material and technical support of the physical culture and sports industry in Ukraine and its prospects for change. Health, sport, rehabilitation. 2017; 3(2): 44–49.
8. Inh.fr. – [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.inh.fr>
9. Handnews. – [Electronic resource]. – Access mode: handnews.fr, site d'information sur le handball
10. «Nombre de clubs et de licenciés en handball depuis 1941» sur Site officiel de la FFHB (consulté le 23 décembre 2017) – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.sports.gouv.fr>

Надійшла 12.03.2019

Інформація про авторів

Борисова Ольга Володимирівна,
<https://orcid.org/0000-0002-2311-1921>
borisova-nupesu@ukr.net

Петрушевський Євген
<https://orcid.org/0000-0003-0909-798X>
aviatorkiev@gmail.com □

Національний університет фізичного виховання і спорту
України,
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

Information about the authors

Borysova Olha,
<https://orcid.org/0000-0002-2311-1921>
borisova-nupesu@ukr.net,

Petrushevskiy levhen
<https://orcid.org/0000-0003-0909-798X>
aviatorkiev@gmail.com □

National University of Ukraine on Physical Education and Sport,
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1